

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER
prednesené 9. septembra 2004¹

I — Úvod

Prejednávaná vec nastoľuje otázku, či výsluch svedka pred začatím súdneho konania, ako to stanovuje holandské právo, spadá do pôsobnosti Bruselského dohovoru². Konkrétne ide o určenie, či opatrenie tohto druhu možno označiť ako „predbežné alebo ochranné opatrenie“ v zmysle článku 24 dohovoru.

II — Spor vo veci samej

1. Relevantné skutkové okolnosti, ktoré viedli k tejto prejudiciálnej otázke, sú uvedené v návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

2. Rechtbank te Haarlem (prvostupňový súd, Holandsko) nariadil uznesením z 23. apríla 2002 „predbežné vypočutie“ („voorlopig getuigenverhoor“) svedka s bydliskom v Holandsku. Toto opatrenie bolo prijaté na návrh spoločnosti Unibel Exser BVBA (ďalej len „Unibel“) so sídlom v Stekene (Belgicko) v rámci sporu so St. Paul Dairy Industries NV (ďalej len „St. Paul“) so sídlom v Lokerene (Belgicko).

¹ — Jazyk prednesu: španielčina.

² — Dohovor o súdnej právomoci a výkone rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach z 27. septembra 1968 (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32) zmenený a doplnený Dohovorom o prístupí Dánskeho kráľovstva, Írska a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z 9. októbra 1978 (Ú. v. ES L 304, s. 1), Dohovorom o prístupí Helénskej republiky z 25. októbra 1982 (Ú. v. ES L 388, s. 1), Dohovorom o prístupí Španielskeho kráľovstva a Portugalskej republiky z 26. mája 1989 (Ú. v. ES L 285, s. 1) a Dohovorom o prístupí Rakúskej republiky, Fínskej republiky a Švédskeho kráľovstva z 29. novembra 1996 (Ú. v. ES C 15, 1997, s. 1, ďalej len „Bruselský dohovor“ alebo „dohovor“).

3. St. Paul sa proti tomuto uzneseniu odvolal na Gerechtshof te Amsterdam s návrhom na zrušenie z dôvodu neexistencie právomoci holandského prvostupňového súdu alebo na odmietnutie predmetného výsluchu svedka. Unibel zároveň navrhol, aby Gerechtshof

vyhlásil odvolanie za neprípustné alebo ho zamietol s tým, že vyhlási uznesenie za predbežne vykonateľné.

4. Rozhodnutie o predložení prejudiciálnych otázok však neobsahuje žiadne údaje o povahe sporu pred vnútroštátnym súdom. Na pojednávaní zástupca spoločnosti St. Paul vysvetlil, že medzi účastníkmi konania je spor o určenie sumy náhrady škody spôsobenej chybným fungovaním stroja, ktorý inštaloval Unibel v jednom priemyselnom zariadení jeho mandanta.

svedecké výpovede uskutočnili čo najskôr po sporných skutočnostiach a zabrániť strate dôkazov, ale slúži aj predovšetkým na to, aby umožnil každému, kto má záujem na neskoršom občianskom súdnom konaní, t. j. tomu, kto má v úmysle podať žalobu, tomu, kto očakáva, že bude žalovaný, alebo tretej osobe, ktorá má iný záujem na konaní, získať vopred ozrejmenia o skutočnostiach (o ktorých možno ešte nemá presnú znalosť) s cieľom, aby mohol lepšie zhodnotiť svoju situáciu, najmä vo vzťahu k otázke proti komu sa má spor viesť?

2. Ak je odpoveď kladná, ide o opatrenie podľa článku 24 Bruselského dohovoru?

III — Prejudiciálne otázky

5. V rámci tohto sporu, v súlade s Protokolom č. 3 o výklade dohovoru Súdny dvorom z júna 1971, prerušil Gerechthof konanie a položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

IV — Pripomienky vnútroštátneho súdu

6. V rozhodnutí o predložení prejudiciálnych otázok uviedol Gerechthof niekoľko poznámok:

- „1. Spadá inštitút ‚výsluchu svedka pred začatím konania‘ upravený v článkoch 186 a nasl. Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (holandský občiansky súdny poriadok) do rozsahu pôsobnosti Bruselského dohovoru aj po zohľadnení toho, že v súlade s citovanými článkami je cieľom tohto inštitútu umožniť, aby sa

Je nesporné, že obaja účastníci konania sú usadení v Belgicku, že predmetný právny vzťah v konaní pred vnútroštátnym súdom sa

riadi belgickým právom, že právomoc konať v tejto veci má súd v Dendermonde, oddelenie St. Nikolaas (Belgicko) že v Holandsku neprebíha konanie (okrem toho ani v Belgicku a ani inde) a že svedok A. C. Schipper, na ktorého sa odvoláva Unibel, má bydlisko v Holandsku (Zaandam).

V — Uplatniteľné vnútroštátne právo

Článok 66 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach³, ktoré nadobudlo účinnosť 1. marca 2002, obmedzuje svoju pôsobnosť na konania začaté po tomto dátume. Vzhľadom na to, že pôvodný návrh Unibelu, ako vyplýva z rozhodnutia o predložení prejudiciálnych otázok, bol doručený do kancelárie Rechtbank 5. februára 2002, uvedené nariadenie nie je v tejto veci relevantné, ak sa má návrh na výsluch svedka pred skončením dokazovania kvalifikovať ako žaloba v zmysle uvedeného článku.

Účastníci konania sa nezhodujú vo viacerých otázkach: či výsluch svedka pred skončením dokazovania v prípade, že ešte nezačalo konanie i) spadá do pôsobnosti Bruselského dohovoru, a v prípade kladnej odpovede ii) či môže predstavovať opatrenie v zmysle článku 24 tohto dohovoru. Unibel odpovedá na tieto otázky kladne, St. Paul záporne.

7. Článok 186 ods. 1 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (holandský občiansky súdny poriadok, ďalej len „WBR“) stanovuje, že v prípade, že zákon pripúšťa dôkaz výsluchom svedka, možno ešte pred začatím konania na základe návrhu nariadiť predbežné vypočutie svedka.

8. Podľa článku 187 WBR je na nariadenie výsluchu svedka ako opatrenia pred začatím konania miestne príslušný holandský súd, v ktorého obvode má bydlisko alebo miesto pobytu osoba, ktorá sa má vypočuť. K tomuto výsluchu je prizvaná v zásade aj druhá strana sporu.

9. Hoge Raad der Nederlanden (holandský najvyšší súd) spresnil v rozhodnutí z 24. marca 1995⁴ potenciálne ciele tohto procesného nástroja: slúži nielen na to, aby sa výsluch uskutočnil krátko po skutkových okolnostiach a zabránilo sa tak zániku dôkazov, ale predovšetkým aj na to, aby umožnil každému, kto sa na neskoršom občianskoprávnom konaní zúčastní ako žalobca alebo žalovaný, získať vysvetlenie

3 — Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42.

4 — Uznesenie z 24. marca 1995, NJ 1998, č. 414.

o skutkových okolnostiach, aby mohol lepšie zhodnotiť svoju procesnú situáciu napríklad na to, aby identifikoval osobu, proti ktorej má podať žalobu.

24. dohovoru, pretože sa ním má dosiahnuť zabezpečenie skutkového alebo právneho stavu. Jeho predbežný charakter vyplýva z toho, že takto získané výpovede nepredstavujú nevyhnutne konečné dôkazy v konaní vo veci samej. Okrem toho článok 186 WBR je jedinou cestou, ako môže belgický občan získať svedeckú výpoveď v Holandsku pred začatím sporu.

VI — Konanie pred Súdnyim dvorom

10. Návrh na začatie prejudiciálneho konania bol doručený do kancelárie Súdneho dvora 6. marca 2003. Písomné pripomienky predložili Unibel, nemecká vláda a vláda Spojeného kráľovstva a Komisia.

11. Vec bola pridelená prvej komore Súdneho dvora.

13. Nemecká vláda vyvodzuje z doslovného a teleologického výkladu, že dohovor nezaŕňa tento predbežný výsluch, pretože rozhodnutie, ktorým sa končí toto konanie, nemožno uznať ani vykonať v zmysle článku 25 dohovoru. Sporné konanie nezačalo na to, aby vyriešilo právny vzťah medzi účastníkmi konania, ale aby prostredníctvom zabezpečovacieho opatrenia poskytlo organizačnú pomoc.

Pojednávania, ktoré sa konalo 14. júla 2004, sa zúčastnili St. Paul a Komisia.

VII — Tvrdenia oprávnených subjektov

12. Podľa Unibelu spadá výsluch svedka podľa článku 186 WBR do pôsobnosti článku

14. Vláda Spojeného kráľovstva zastáva názor, že článok 24 dohovoru sa má vykladať tak, že nevylučuje predbežné opatrenia prijaté pred začatím konania. O druhej otázke, o prípustnosti ktorej má pochybnosti, uvádza, že článok 24 nemôže slúžiť na to, aby jeden účastník konania vystavoval druhého účastníka konania návrhom na vykonanie dôkazu, kde nie sú primerané procesné záruky.

15. Komisia pripomína, že článok 24 je len vtedy uplatniteľný, keď je uplatniteľný samotný dohovor. Okrem toho tvrdí, že výsluch svedka nespĺňa podmienku obojstrannosti, ktorá podľa judikatúry Súdneho dvora charakterizuje predbežné opatrenia podľa článku 24.

16. Na ústnom pojednávaní St. Paul takisto odmietol, že by článok 186 WBR spadal do pôsobnosti Bruselského dohovoru.

VIII — Analýza prejudiciálnych otázok

17. Prvá prejudiciálna otázka smeruje k tomu, či osobitné konanie predbežného výsluchu svedka⁵, stanovené holandským občianskym procesným právom, spadá do pôsobnosti Bruselského dohovoru, kým druhá smeruje k určeniu, či toto konanie možno považovať za jedno z ochranných opatrení v zmysle článku 24 dohovoru.

18. Keďže nie je pravdepodobné, že by takéto konanie, akým je predmetné konanie, ktorého cieľom nie je rozhodnúť vo veci samej, spadalo pod iné ustanovenie doho-

voru, ako je článok 24, treba obidva aspekty spojiť na určenie, či predbežný výsluch svedka uvedený v článku 186 WBR predstavuje jedno z opatrení uvedených v uvedenom článku 24. Iný prístup by spočíval v tom, že prvá otázka umožňuje overiť, či je dohovor *in abstracto* uplatniteľný na predbežný výsluch svedka, kým cieľom druhej je spresnenie konkrétneho ustanovenia dohovoru, ktoré toto opatrenie upravuje. Napriek tomu sa domnievam, že posledne uvedené riešenie by okrem toho, že je umelé, prvému uvedenému riešeniu vecne nepomohlo.

19. V každom prípade musia byť splnené iné podmienky na to, aby mohol dohovor vstúpiť do hry. Aj keď sa formálne vzťahujú na prípustnosť, sú tak úzko spojené s preskúvaním dôvodnosti, že ich preskúvam spoločne.

O prípustnosti a dôvodnosti

20. Právna vec vykazuje rôzne aspekty, ktoré ovplyvňujú jej prípustnosť. Jednak na to, aby sa na spor vzťahoval Bruselský dohovor, musí v ňom ísť o občianske alebo obchodné veci a musí mať medzinárodný prvok. Vzhľadom na to, že predbežné opatrenia vrátane

⁵ — Z praktických dôvodov používam doslovný preklad pojmu, ktorý použil holandský zákonodarec.

ochranných opatrení poskytujú ochranu právam najrozličnejšieho druhu, zahrnutie do dohovoru je určené nielen ich vlastnou povahou, ale aj povahou chránených práv. Na dohovor sa nemožno odvolávať, ak ide o predbežné opatrenia vrátane ochranných opatrení, ktoré sa vzťahujú na inštitúty, na ktoré sa dohovor nevzťahuje.⁶

21. Okrem toho pri neexistencii inej kvalifikácie možno predmetný výsluch svedka zahrnúť pod „predbežné opatrenia vrátane ochranných opatrení“ v zmysle článku 24 dohovoru.

22. Podľa článku 1 dohovoru sa tento dohovor uplatní v občianskych a obchodných veciach bez ohľadu na povahu súdu alebo tribunálu, pričom z jeho pôsobnosti sú vylúčené osobný stav a právna spôsobilosť fyzických osôb, majetkové práva vyplývajúce z manželského zväzku, dedenia zo závetu alebo zo zákona, konkurzu, konania týkajúce sa vyrovnania zadlžených obchodných spoločností alebo iných právnických osôb a podobné konania, sociálne zabezpečenie a rozhodcovské konanie.

23. Aj keď rozhodnutie o predložení prejudiciálnych otázok neobsahuje žiadny odkaz na obsah sporu vo veci samej, vysvetlenie

zástupcu spoločnosti St. Paul na pojednávaní a štúdium dokumentov zaslaných s návrhom na začatie prejudiciálneho konania umožňujú konštatovať, že právny základ sporu spočíva v rozdielnom výpočte výšky náhrady škody spôsobenej chybným fungovaním technického zariadenia. Pôvodný nárok má zrejme svoj pôvod v zmluve, ktorú uzavreli oba podniky alebo v občianskoprávnej zodpovednosti zákone stanovenej v zákone.⁷ Ide teda o minimálne potenciálny spor v občianskej alebo obchodnej veci. V každom prípade je vecou vnútroštátneho súdu zistiť, či tomu tak je.

24. Významnejšia je námietka týkajúca sa medzinárodnej povahy sporu.

25. Dohovor nedefinuje výslovne túto podmienku. Napriek tomu sa v preambule odzrkadľuje dôležitosť určenia „medzinárodnej právomoci“⁸ súdov zmluvných strán. Okrem toho vyplýva z účelu dohovoru vo svetle ustanovenia, ktoré slúži ako právny základ, konkrétne vtedajšieho článku 220 Zmluvy EHS (teraz článok 293 ES), že dohovor sleduje rovnaké ciele ako samotné Spoločen-

6 — Rozsudky z 27. marca 1979, De Cavel, 143/78, Zb. s. 1055, bod 8, a z 26. marca 1992, Reichert a Kockler, C-261/90, Zb. s. I-2149, bod 32.

7 — Rozsudok z 27. septembra 1988, Kalfelis, 189/87, Zb. s. 5565, bod 18.

8 — Jediný odôvodnenie.

stvo⁹, ktorého normatívna činnosť sa vzťahuje na právne vzťahy, ktoré môžu predstavovať prekážku cezhraničného obchodu. Inými slovami: poslaním dohovoru nie je stať sa jediným zákonom pre stanovenie právomoci súdu vo veciach, ktoré nemajú význam pre uskutočňovanie vnútorného trhu, teda v prípadoch, v ktorých sa všetky určujúce prvky sporu nachádzajú v rámci členského štátu.

neexistoval, ak by sa naopak predpokladalo, že holandské konanie je ako také samostatné a nezávislé na prípadnom neskoršom belgickom konaní.

26. V prejednávanej veci je podľa rozhodnutia o predložení prejudiciálnych otázok nesporné, že účastníci sporu sú belgické právnické osoby a právny vzťah medzi nimi sa riadi belgickým právom. Na druhej strane konanie, v rámci ktorého vyvstala táto prejudiciálna otázka, sa začalo v Holandsku pred holandským súdom. Preto je nesporné, že z pohľadu súdu, ktorý predložil prejudiciálne otázky, obsahuje spor cudzie prvky.

27. Okolnosť, že dve belgické spoločnosti podali žalobu v Holandsku, mu nevyhnutne nedáva medzinárodnú povahu, pretože sa navyše požaduje existencia dostatočnej väzby na cezhraničný aspekt. Určite by tomu tak bolo, keby sa predpokladalo, že konanie začaté v Holandsku je incidenčným konaním k hlavnému konaniu, začatému napríklad v Belgicku. Takýto cudzí prvok by však

28. Súdny dvor nemá informácie na to, aby mohol posúdiť, či existuje dostatočná väzba medzi navrhnutým predbežným výsluchom svedka a prípadným konaním v inom členskom štáte.

29. Ako uviedlo viacero oprávnených subjektov, predbežný výsluch svedka nevyhnutne nevykazuje túto väzbu. Neexistujú preto pochybnosti o tom, že najvýznamnejší účinok takto získaných výpovedí sa normálne prejaví v rámci iného konania. Napriek tomu zákon nepodriaďuje výsluch svedka alebo platnosť jeho výpovede podaním žaloby v stanovenej lehote. Okrem toho, keďže ako uviedol Hoge Raad, plní tento výsluch najčastejšie funkciu prostriedku na získanie informácií dôležitých pre vyhodnotenie možného úspechu neskoršej žaloby alebo na určenie osoby, proti ktorej sa má podať žaloba, nemožno vylúčiť, že sa použije ako konanie pred začatím iného konania.

30. Ak v prejednávanom prípade návrh na predbežný výsluch svedka sleduje taký cieľ,

9 — Rozsudok z 10. februára 1994, Mund & Fester, C-398/92, Zb. s. I-467, body 11 a 12.

môže byť zložité zistiť dostatočnú väzbu medzi týmto opatrením a neskorším konaním, takže by nešlo o spor medzinárodného charakteru.

overiť, sú pre rozhodnutie sporu relevantné¹², alebo či existuje náznak dôkazu, že konanie je nevyhnutné¹³. Príslušným súdom na nariadenie takýchto opatrení je súd príslušný na riešenie sporu vo veci samej, a iba výnimočne súd, v ktorého obvode má určený svedok pobyť.¹⁴

31. Vyššie uvedené úvahy vedú k myšlienke, že predbežný výsluch svedka je na účely dohovoru skôr autonómnym vyšetrovacím opatrením ako ochranným opatrením. Ako také nemôže dodať medzinárodnú povahu hlavnému konaniu, na ktorom je dostatočne nezávislé.

33. Dánske a španielske právo okrem toho povoľujú predbežné dokazovanie pre objasnenie skutkových okolností relevantných pre posúdenie sporu.

32. V právnych poriadkoch jednotlivých členských štátov takisto existuje dokazovanie pred podaním žaloby. Obvykle je charakterizované svojím konkrétnym cieľom, ktorým je získanie alebo zabezpečenie dôkazov¹⁰, pričom príslušný súd môže overiť, či naozaj existuje tvrdené riziko údajného zániku dôkazu¹¹, či skutočnosti, ktoré sa majú

34. V prejednávanom prípade, pri nedostatku poznatkov o účele sledovanom sporným návrhom na predbežný výsluch svedka, nemožno s konečnou platnosťou rozhodnúť o medzinárodnej povahe sporu.

35. V dôsledku toho je vecou vnútroštátneho súdu, aby o tomto bode rozhodol. Ak sa pre určenie súdnej právomoci v rámci Spoločenstva použije judikatúra Súdneho dvora

10 — Pozri § 485 a nasl. nemeckého občianskeho súdneho poriadku (Zivilprozessordnung, ďalej len „ZPO“); § 384 a nasl. rakúskeho občianskeho súdneho poriadku (Zivilprozessordnung, ďalej len „ÖZPO“); článok 584 belgického súdneho poriadku; § 343 dánskeho súdneho poriadku; článok 256 a nasl. španielskeho občianskeho súdneho poriadku; hlavu 17 článok 10 fínskeho súdneho poriadku; článok 145 nového francúzskeho občianskeho súdneho poriadku; článok 692 a nasl. talianskeho občianskeho súdneho poriadku (codice di procedura civile, ďalej len „CPC“); článok 350 nového luxemburského občianskeho súdneho poriadku; články 520 až 522a portugalského občianskeho súdneho poriadku; hlavu 41 švédskeho súdneho poriadku.

11 — Pozri § 485 ods. 1 ZPO.

12 — Pozri rozsudok Oberlandesgericht vo veci Hamm, uverejnený v NJW-RR 1998, s. 933, ako aj § 387 ÖZPO.

13 — Paragraf 487 ZPO.

14 — Paragraf 486 ods. 3 ZPO; § 343 ods. 3 ÖZPO; článok 693 CPC.

týkajúca sa medzinárodného prvkú, možno potvrdiť, že sa ustanovenia dohovoru nemôžu použiť na činnosti vykonávané v rámci jediného členského štátu, a otázka, či tak tomu je, závisí na skutkových zisteniach, ktorých preukázanie je vecou vnútroštátneho súdu.¹⁵

38. Na určenie, či predbežný výsluch svedka predstavuje ochranné opatrenie, treba najprv spresniť, čo sa rozumie pod opatrením tohto druhu.

39. Podľa článku 24 dohovoru:

36. Toto hľadisko je v súlade s judikatúrou Súdneho dvora, podľa ktorej posúdenie okolností, ktoré odôvodňujú nariadenie alebo odmietnutie požadovaných opatrení, je vecou súdu príslušného podľa miesta, kde sa nachádza predmet požadovaných opatrení.¹⁶

„Súdom zmluvných štátov možno podať návrh na vydanie predbežných opatrení, vrátane ochranných opatrení, ktoré sú dostupné podľa právneho poriadku daného štátu, aj keby podľa tohto dohovoru mali právomoc rozhodovať vo veci samej súdy iného zmluvného štátu.“ [*neoficiálny preklad*]

37. Nakoniec zostáva objasniť, či aj za predpokladu, že dve predchádzajúce podmienky sú splnené, spadá konanie podľa článku 186 WBR pod jedno z ustanovení dohovoru. Vzhľadom na to, že deklarovaný účel nespočíva v riešení sporu vo veci samej, nepatrí pod iné ustanovenie ako pod ustanovenie článku 24 dohovoru. To vyplýva z uznesenia Gerechthshof, ktorý na tento článok odkazuje v druhej prejudiciálnej otázke. To isté okrem toho výslovne alebo implicitne vyplýva aj z vyjadrení oprávnených subjektov.

40. Súdny dvor sa k tejto otázke pri rôznych príležitostiach vyjadril v tom zmysle, že opatrenie tohto druhu možno platne nariadiť pred začatím konania vo veci samej.¹⁷

41. Pokiaľ ide o charakteristické znaky týchto opatrení, Súdny dvor pripomenul, že majú byť určené na zachovanie faktickej alebo právnej situácie na účely ochrany práv,

15 — Pozri rozsudok z 23. apríla 1991, Höfner a Elser, C-41/90, Zb. s. I-1979, bod 37.

16 — Rozsudok z 21. mája 1980, Denilauler, 125/79, Zb. s. 1553, bod 16.

17 — Rozsudok zo 17. novembra 1998, Van Uden Maritime, C-391/95, Zb. s. I-7091, bod 29. Pozri aj BISCHOFF, J.-M. a HUET, A.: Chronique de jurisprudence de la Cour de Justice des Communautés européennes. In: *Journal du droit international*, 1982, č. 1, s. 942 až 947, predovšetkým s. 947.

ktorých uznanie sa požaduje (alebo sa môže požadovať, ako vyplýva z vyššie uvedených úvah) na súde, ktorý rozhoduje vo veci samej.¹⁸

42. Nariadenie takýchto opatrení si zo strany súdu vyžaduje zvláštnu opatrnosť a dôkladnú znalosť konkrétnych okolností, v rámci ktorých má opatrenie prejsť svoje účinky. Podľa okolností prípadu a predovšetkým podľa obchodných zvyklostí musí byť oprávnený ohraničiť povolenie opatrení v čase alebo vo vzťahu k povahe majetku alebo tovaru, ktoré je predmetom požadovaných opatrení, požadovať bankovú záruku, menovať núteného správcu a vo všeobecnosti podmieniť povolenie splnením všetkých podmienok, ktoré zaručujú predbežný alebo ochranný charakter nariadeného opatrenia.¹⁹

43. Z vyššie uvedeného vyplýva, že poskytnutie predbežných alebo ochranných opatrení podľa článku 24 je okrem iného podmienené existenciou skutočnej spojitosti medzi predmetom požadovaných opatrení a miestnou príslušnosťou súdu zmluvného štátu, ktorý rozhoduje vo veci.

44. Z vyššie uvedených úvah takisto vyplýva, že je vecou súdu, ktorý nariaďuje predbežné opatrenie, na základe článku 24 zohľadniť potrebu stanoviť podmienky na zabezpečenie dočasnej povahy opatrenia.

45. Podľa Hoge Raad²⁰ spočíva potenciálne odôvodnenie predbežného vylúču svedka v tom, že jeho účelom je získanie svedeckej výpovede v krátkej dobe po vzniku sporných skutočností, čím umožňuje zabrániť zániku dôkazov a objasniť skutočnosti relevantné pre podanie žaloby. V rámci posledne uvedeného aspektu odkazuje na to, že každý, kto sa na neskoršom občianskoprávnom konaní zúčastní ako žalobca alebo žalovaný, musí mať možnosť dopredu získať vysvetlenie o skutkových okolnostiach, aby mohol lepšie zhodnotiť svoju procesnú situáciu napríklad na to, aby identifikoval osobu, proti ktorej má podať žalobu.

46. Z judikatúry Hoge Raad vyplýva, že označenie „predbežný vylúč“ je nepresné, pretože posúdenie dôkazných prostriedkov alebo záujem na poskytnutých informáciách nezávisí od začatia súdneho konania alebo od

18 — Už citovaný rozsudok Reichert a Kockler, bod 34.

19 — už citovaný rozsudok Denilauler, bod 15.

20 — Pozri bod 9 vyššie.

uplynutia určitej lehoty, pretože sa im priznáva vlastná hodnota, ktorá je nezávislá od akéhokoľvek iného konania.

47. Vyššie spomínaná judikatúra Súdneho dvora však umožňuje potvrdiť, že ak je účelom opatrenia stanoveného v článku 186 WBR zachovanie dôkazného prostriedku, aby sa mohlo použiť v neskoršom spore, spadá pod pojem „predbežné opatrenia vrátane ochranných opatrení“ podľa článku 24 dohovoru. Bolo by tomu inak, ak by išlo o opatrenie na objasnenie procesných otázok, ktorých súvislosť s prípadným konaním sa môže prejavovať ako nepatrná alebo náhodná.

48. Správa pána Schlossera o Dohovore o pristúpení Dánskeho kráľovstva, Írska a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska k Bruselskému dohovoru, ako aj k Protokolu týkajúcemu sa jeho výkladu Súdny dvorom²¹, aj keď vo vzťahu k výkonu rozhodnutí, potvrdzuje toto posúdenie:

„Ak by bolo žiadúce, aby predbežné rozhodnutia súdov týkajúce sa ďalšieho priebehu konania a predovšetkým dokazovania, spadali pod článok 25 dohovoru, vyplývalo by

z toho, že sa to týka tiež rozhodnutí, ktoré účastníci konania nemôžu vykonať bez spolupráce súdov a ktorých výkon by ovplyvnil tretie osoby, teda svedkov. Na základe toho sa musí prísť k záveru, že rozhodnutia vydané pred rozhodnutím súdu vo veci samej, ktorých účelom nie je úprava právnych vzťahov medzi účastníkmi konania ale zabezpečenie priebehu konania, musia byť vylúčené z pôsobnosti hlavy III dohovoru.“ [*neoficiálny preklad*]

49. Definícia Hoge Raad okrem toho objasňuje, že vo väčšine prípadov súd, na ktorý sa podá návrh, nemá potrebu posudzovať nebezpečenstvo zániku dôkazov pre nariadenie opatrení, pretože cieľom návrhu je v skutočnosti získanie informácií umožňujúcich určiť stratégiu o vhodnosti začať konanie.

50. Tieto opatrenia pritom nemajú oporu v dohovore, pretože nemôžu predstavovať predbežné opatrenia vrátane ochranných opatrení v zmysle článku 24, od ktorých sa odlišujú svojou povahou — predovšetkým kvôli výrazne samostatnej povahe a skutočnosti, že nie sú dočasné.

21 — Ú. v. ES C 59, 1979, s. 71 a nasl., predovšetkým bod 187, ďalej len „Schlosserova správa“.

51. V dôsledku toho je podľa môjho názoru nemožné poskytnúť vnútroštátnemu súdu jednoznačnú odpoveď, vzhľadom na to, že uplatniteľnosť dohovoru závisí na konkrétnom ciele, ktorý sleduje predbežný výsluch svedka.

osobám možnosť predložiť pripomienky v súlade s ustanovením článku 20 Štatútu Súdneho dvora. Súdny dvor je povinný zabezpečiť, aby táto možnosť bola zachovaná, vzhľadom na skutočnosť, že podľa uvedeného ustanovenia sú osobám oznamované len rozhodnutia o predložení prejudiciálnych otázok.²³

52. Predložené prejudiciálne otázky teda možno označiť za neprípustné, pretože podľa ustálenej judikatúry nevyhnutnosť dospieť k výkladu práva Spoločenstva, ktorý by bol užitočný pre vnútroštátny súd, vyžaduje, aby vnútroštátny sudca objasnil skutkový a právny rámec, s ktorým súvisia otázky, ktoré predkladá, alebo aby aspoň vysvetlil skutkové predpoklady, na ktorých sú tieto otázky založené.²²

54. Napriek tomu sa vo svetle vyššie uvedeníh úvah zdá byť z hľadiska riadneho výkonu spravodlivosti vhodnejšie poskytnúť vnútroštátnemu súdu niektoré kritériá výkladu, a to práve tie, ktoré slúžia na zdôraznenie medzier v popise skutkových okolností návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

53. Pritom treba zohľadniť, že informácie obsiahnuté v otázkach rozhodnutí o predložení prejudiciálnych otázok majú nielen umožniť Súdnu dvoru poskytnúť užitočné odpovede, ale aj poskytnúť vládam členských štátov a ďalším zúčastneným

55. Navrhujem teda, aby Súdny dvor na otázky, ktoré predložil *Gerechthof te Amsterdam* odpovedal v tom zmysle, že také ustanovenie, ako je ustanovenie uvedené v článku 186 WBR, spadá do pôsobnosti Bruselského dohovoru ako „predbežné alebo ochranné opatrenie“ v zmysle článku 24, ak slúži ako prostriedok na zabezpečenie dôkazu na účely jeho použitia v neskoršom konaní.

22 — Pozri najmä rozsudky z 26. januára 1993, *Telemarsicabruzzo* a i., C-320/90 až C-322/90, Zb. s. I-393, bod 6, a z 21. septembra 1999, *Albany*, C-67/96, Zb. s. I-5751, bod 39.

23 — Rozsudok z 1. apríla 1982, *Holdijk* a i., 141/81, 142/81 a 143/81, Zb. s. 1299, bod 6, ako aj uznesenia z 23. marca 1995, *Saddik*, C-458/93, Zb. s. I-511, bod 13, a zo 7. apríla 1995, *Grau Gomis* a i., C-167/94, Zb. s. I-1023, bod 10.

56. Komisia sa stavia proti tomuto riešeniu, pretože sa domnieva, že je v rozpore so zásadou právnej istoty.

medzi súdmi členských štátov pri vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach²⁴, ktoré uľahčuje tento druh opatrení.

57. Treba uznať ťažkosti, ktoré sa môžu vyskytnúť v určitých prípadoch pri určení toho, či cieľ zabezpečenia dôkazov prevažuje nad požiadavkou získať vysvetlenie. Domnievam sa však, že ak sa preukáže existencia rizika zániku dôkazu, je súd oprávnený uplatniť pravidlá dohovoru.

60. Toto nariadenie umožňuje súdu členského štátu požiadať súd iného členského štátu o vykonanie dôkazu, alebo aby mohol sám vykonať dôkaz v inom členskom štáte pod podmienkou, že je určený na použitie v súdnom konaní, ktoré sa začalo alebo *sa má začať*²⁵. Dožiadaný súd vykoná dožiadania podľa právneho poriadku tohto členského štátu alebo osobitným postupom upraveným právnym poriadkom členského štátu žiadajúceho súdu s výnimkou prípadu, že takýto postup je nezlučiteľný s právnym poriadkom členského štátu dožiadaného súdu.²⁶

58. Iné chápanie by okrem toho bolo ignorovaním „autonómnej povahy pojmu „predbežné opatrenia vrátane ochranných opatrení“ uvedeného v článku 24 dohovoru vo vzťahu k vnútroštátnym právnym poriadkom.

61. Okrem toho má nariadenie č. 1206/2001 v otázkach, na ktoré sa uplatňuje, prednosť pred ustanoveniami dvojstranných alebo mnohostranných dohôd alebo dojednaní prijatých členskými štátmi.²⁷ Vo vzťahu k prípadnej zostatkovej uplatniteľnosti nariadenia č. 44/2001 sa prednosť nového nariadenia opiera o zásadu *lex posterior derogat priori*.

59. V každom prípade, ako správne poznamenáva vláda Spojeného kráľovstva, má položená otázka len historický význam, pretože medzitým nadobudlo 1. januára 2004 účinnosť nariadenie Rady (ES) č. 1206/2001 z 28. mája 2001 o spolupráci

24 — Ú. v. ES L 174, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 121.

25 — Článok 1 ods. 1 a 2.

26 — Článok 10 ods. 2 a 3.

27 — Článok 21 ods. 1.

IX — Návrh

62. Z uvedených dôvodov navrhujem Súdnemu dvoru, aby na otázky, ktoré predložil Gerechtshof te Amsterdam, odpovedal v tom zmysle, že ustanovenie ako je ustanovenie uvedené v článku 186 holandského občianskeho súdneho poriadku (Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering), sa má považovať za opatrenie v zmysle článku 24 Dohovoru o súdnej právomoci a výkone rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach z 27. septembra 1968, ak predstavuje prostriedok na zabezpečenie dôkazu na účely jeho použitia v neskoršom konaní.